

Крім того, у суспільній свідомості існують міфи, що стосуються виховання дітей у малозабезпечених родинах, завдяки яким у суспільстві складається упередження до таких родин.

Висновок. Таким чином, малозабезпеченість родини – це не фатальна приреченість на заздалегідь негативний результат виховання, а серйозний фактор, з яким варто вважатися, організувати виховання, що несе в собі як плюси, так і мінуси. Виходячи з вищезазначеного поділяємо позицію Л. Коваль, І. Зверєвої та С. Хлебик, у тому, що особливе місце у роботі з малозабезпеченими сім'ями має належити соціальному педагогу/працівнику, який «педагогізує» сім'ю та її мікросередовище, створює педагогічні умови, що дозволяють їй набути позитивного соціального досвіду, засвоїти соціальні цінності і організовувати свою життєдіяльність на цій основі [1, с. 9].

Отже, соціальний працівник повинен не тільки допомагати родині подолати виниклі труднощі, при цьому залучаючи кошти благодійників або спостерігаючи за справедливим розподілом державної допомоги, а однією з місій – це навчити родину самопомоги і взаємодопомоги, що дасть більший ефект, ніж найщедріші матеріальні допомоги, в тому числі – будь-яке соціальне утримання.

Список використаних джерел

1. Коваль Л. Г. Соціальна педагогіка. / Л. Г. Коваль, І. Д. Зверєва, С. Р. Хлебик. К. : ІЗМН, 1997. 392 с.
2. Либанова К. О. Ринок праці: соціально-демографічні аспекти. К. : 1996. 430 с.
3. Пилипенко П. Д. Пільги, компенсаційні виплати та інші види соціальної допомоги сім'ям, які мають дітей. *Виховання школярів*. 2006. №6. 96 с.

Галина Олійник

*доцент кафедри соціальної роботи
та менеджменту соціокультурної діяльності
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль*

Славська Марія,

*бакалавр освітньої програми «Соціальна робота»
Тернопільський національний педагогічний*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З НЕПОВНИМИ СІМ'ЯМИ

У статті розкрито зарубіжний досвід соціальної роботи з неповними сім'ями. Проаналізовано, що в Україні є не поганий досвід здійснення соціальної роботи з неповними сім'ями, який засвідчує її ефективність. Зокрема проблема життєдіяльності неповної сім'ї є актуальною не лише для нашої країни, але й для інших держав. Зарубіжний досвід соціальної роботи з неповною сім'єю є багатограним, а стратегії надання матеріальної та соціальної допомоги неповним сім'ям відрізняються за обсягом і характером.

Ключові слова: соціальна робота, неповна сім'я, матеріальна та соціальна допомога, соціальна підтримка.

Постановка проблеми. Сім'я – це надзвичайно важливий соціальний інститут в нашій державі. Великою мірою від цього інституту залежить майбутнє розвитку усього суспільства. Так, роль сім'ї не можливо порівнювати з іншими соціальними інститутами. Адже в ній відбувається процес формування та розвитку особистості людини і відбувається засвоєння різних соціальних ролей, які необхідні для адаптації індивідів в суспільстві.

Відомо, що сім'я завжди є одним із перших виховних інститутів, а зв'язок людина має впродовж всього свого життя. У сім'ї закладають цінності та моральні аспекти людини, а ще відбувається формування певних норм поведінки, розкривається внутрішній світ та різноманітні індивідуальні якості особистості, а також інтенсивно сприяє не лише формуванню особистості, але й саморозвитку, самопізнанню та самоствердженню людини, що мотивує її соціальну, креативну активність, розкриває як індивідуальність.

В даний час певний соціальний ризик може навіть реалізуватися в недостатньо ефективних економічних і психологічних умовах для виховування дітей. Це в свою чергу систематичні конфлікти, алкогольна і наркотична залежність її членів, а також в недоброму ставленні у середині сім'ї. Допомогти подолати проблеми сучасної сім'ї – це місія соціальних працівників.

Сьогодні сім'ї дуже часто опиняються у кризових становищах. В останніх роках відбувається деяке знецінення морально-духовних ідеалів у суспільстві. Враховуючи статистику в Україні, на жаль, 55-65% шлюбів розпадаються, проте є місцевості, де число розлучень навіть до 90%. Саме через такі обставини у нашій країні популярний феномен неповної сім'ї. А це в свою чергу потребує у фахівців гарного володіння усіма технологіями соціальної роботи з клієнтами. Неповна сім'я – це сім'я, яка складається лише з одного із батьків з однією неповнолітньою (або декількома неповнолітніми) дитиною; утворюється внаслідок відсутності (припинення) шлюбу, смерті одного з батьків або роздільного їх проживання [1, с. 3].

Мета статті – розкрити зарубіжний досвід соціальної роботи з неповними сім'ями.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кількість неповних сімей в усіх індустріально розвинених країнах часто зростає [4]. Кожна конкретна ситуація неповної сім'ї неповторна, індивідуалізована, потребує компетентного вивчення і ставлення. Доцільно звернути увагу на зарубіжний досвід соціальної роботи з неповними сім'ями, який дає зрозуміти в необхідності функціонування служб психологічної реабілітації розлучених та їх дітей, педагогічного консультування, соціальної корекції, інших видів допомоги.

У Європі кожна п'ята дитина народжується у незаміжній жінки, в Данії таке становище спостерігається серед половини новонароджених, у Великобританії і Франції це число складає одну третину. Високий і відсоток розлучень, хоча в цілому, в країнах Європейського союзу він трохи знизився за останні роки минулого десятиліття, ці цифри коливаються від нуля в Ірландії, де розлучення забороняється законом, до трьох на кожну тисячу пар у Великобританії [2, с. 14]. Однією з причин нехтування сімейними цінностями за кордоном є той факт, що неповні сім'ї настільки добре забезпечуються різного роду державними допомогою, що стає економічно не вигідним для певної частини населення закріплювати сімейні стосунки або перебувати у шлюбі (Швейцарія, Нідерланди, Німеччина, Фінляндія і інші).

В деяких країнах (Англія) переважає стратегія допомоги малозабезпеченим. Одинокі матері, відповідно до програми «Підтримка доходу» (Швеція), можуть перебувати вдома, поки дитині не виповниться 16 років, отримуючи необхідне утримання від держави. Їй не вигідно навіть

працювати в режимі неповної зайнятості. Тим не менш, середній дохід неповних сімей у Великобританії становить 40% його у повних сім'ях.

Так, у Норвегії соціальну допомогу та деякі виплати отримують одинокі матері і неповні сім'ї до досягнення дітей 19 років. Здійснивши аналіз, то а такою політикою вони живуть набагато краще порівнюючи з біднішими катнгоріями, але гірше, ніж повні сім'ї [3, с. 292].

У Франції діє стратегія підтримки сімей з дітьми, а також і неповних. Допомога надається для розлучених батьків, якщо один з них не виконує своїх матеріальних зобов'язань (місцева каса допомоги сім'ям виконує права батьків). Може надаватись додаткова соціальна допомога (на догляд за малими дітьми, за низького доходу матері та ін.). Тут більшість одиноких матерів після досягнення дитиною 3 років виходять на роботу (працює 78% їх загальної кількості). Така політика в європейських країнах веде до того, що жінки не народжують спеціально дітей, щоб скористатись соціальними допомогами, а подружні пари не розлучаються задля цього.

Цікаво є те, що Австралії одинокі батьки отримують державну допомогу на дітей залежно від власного заробітку. Створено спеціальний державний фонд, куди перераховується фіксований відсоток від заробітку того з батьків, хто не сплачує аліменти. З цього фонду розлучені одинокі батьки без аліментів дістають допомогу незалежно від власної зарплати. Вдови з неповнолітніми дітьми і ті, яким вже виповнилось 50 років, мають особливі пенсії. В Австралії діє спеціальна державна програма, що стимулює вступ одиноких матерів до вузів, де вони за успішного тестування отримують одночасно з державною допомогою і стипендію. Така практика сприяє не лише професійному зростанню, психологічному самопочуттю жінок, але й вихованню дітей [4].

Висновки. Проблеми життєдіяльності неповних сімей є досить актуальною не лише для України, але й для інших держав. Однією з причин нехтування сімейними цінностями за кордоном є той факт, що неповні сім'ї настільки добре забезпечуються різного роду державними допомогами, що стає економічно не вигідним для певної частини населення закріплювати сімейні стосунки або перебувати у шлюбі. Саме тому, цікавий зарубіжний досвід соціальної роботи з неповною сім'єю є досить багатограним. Традиційні стратегії з надання матеріальних та соціальних видів допомог неповним сім'ям в різних країнах суттєво відрізняється як за обсягами так і за характеристиками. Соціальні працівники виконують функції консультанта, помічника, захисника, організатора і координатора у допомозі батькам та

дітям. Досить часто соціальні працівники рекомендують максимальний та об'єктивний варіант стосунків для налагодження дружніх відносин задля інтересів дитини. Зарубіжний досвід дає змогу зрозуміти необхідність використання різних видів соціальної допомоги неповній сім'ї. Він, безперечно, вартує вивчення, інтерпретації і осмисленого застосування на теренах України.

Список використаних джерел

1. Листопад О. А. Соціальний аналіз проблем сучасної студентської сім'ї. *Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного інституту ім. Ушинського*. 2011. Вип.8-9. С. 125–128.
2. Мольпан Т. А. Соціальна політика в Україні та сучасні стратегії адаптації населення : навчальний посібник. К.: Знання-Прес, 2008. 135 с.
3. Соціальна робота з молоддю в Україні : *Збірник інформаційно-методичних матеріалів*. К.: Столиця, 1997. 68с.
4. Фомюк Г. А. Невдале подружнє життя: теоретичні та практичні аспекти психологічної діагностики та консультування : навч. посіб. Київ. Наукова думка, 2012. 142 с.

Віктор Ординович,

*здобувач третього рівня вищої освіти,
спеціальність 231 Соціальна робота,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка
м.Тернопіль*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ

Адаптація ветеранів російсько-української війни до цивільного життя є одним із ключових викликів для сучасної України. Ефективність цього процесу багато в чому визначається можливістю доступу ветеранів до інформації та світових інформаційних ресурсів. Вказано, що використання інформаційних технологій є надзвичайно корисним для ветеранів як у процесі реінтеграції в соціум, так і у процесі їх професійної адаптації. У статті аналізуються особливості використання інформаційних технологій у професійній адаптації ветеранів.